

Com ho fem per triar?

2004-04-30 13:00:46

Graham Swift

La llum del dia

Traducció de Mercè Costa Clos

Anagrama / Empúries, Barcelona, 2003

De Swift s'ha dit que és un dels millors novel·listes britànics contemporanis, i aquesta novel·la ho confirma plenament: una obra que posa en peu una arquitectura narrativa gairebé perfecta com a base per a una història que indaga justament en el contrari, en allò que escapa als dominis de la previsió, a les coordenades de l'anàlisi racional. Perquè l'argument de *La llum del dia* es pot relacionar vagament –només vagament– amb el gènere negre, però amaga, en realitat, una exploració al comportament humà, a les relacions afectives i a la influència que l'atzar i l'inexplicable tenen en les nostres decisions i en les nostres vides: un detectiu –l'explicia George Webb, especialitzat ara en casos matrimonials– rep la visita de Sarah, que li encarrega de seguir el seu marit i l'amant, una refugiada croata a qui el matrimoni havia donat allotjament. Dos anys després, George recorda els fets just abans d'entrar de visita a la presó, com fa religiosament cada quinze dies, on Sarah compleix condemna per l'assassinat del marit.

La novel·la, doncs, transcorre en un únic dia, el dia en què fa dos anys exactes de l'assassinat, i això permet l'autor un joc entre el present que es viu i el passat recuperat mitjançant el record, entre diferents nivells narratius, amb paral·lelismes i connexions molt productius. El record és el de George, el personatge que l'autor ha triat perquè ens narre la història. I el detectiu ens parla de fets passats que ell ja coneix, però a més ho fa com si nosaltres els coneguérem, deixant així uns buits d'informació que generen diferents línies que només en l'última part de la novel·la arribaran a tocar-se, dotant de sentit complet al conjunt. Perquè Swift ha trencat la història de George i Sarah en mil bocins, per després situar-los, peça a peça, al damunt de la taula, de manera pausada però precisa, perfecta. Un trencaclosques que es va construint en espiral, apropant-se de manera progressiva al cor mateix de la qüestió; que té a veure amb un detectiu, amb la policia i amb les claus d'un crim; però que té sobretot a veure amb l'ànima i amb els sentiments, amb la llum que fa visibles els racons obscurs de la relació entre les persones, els racons ocults d'aquell conjunt heterogeni d'elements que anomenem amor. I les diferents capes d'aquesta realitat només podrem copsar-les si ens deixem emportar per la cadència narrativa de l'autor, amb la paciència de George, amb la capacitat d'espera que demostra. Encara que, al remat, mai no es pose l'última peça, i Swift la deixi oculta perquè siga el lector qui la pense.

“Com ho fem per triar?”, es pregunta George diverses vegades al llarg de la narració. I és que l'atzar és el veritable motor dels fets més importants de la nostra vida, les trobades casuals que esdevenen imprescindibles, fundadores. L'atzar i el destí són la mateixa cosa? Quina part de cada hi ha en les nostres vides, en el nostre comportament?, *Com ho fem per triar?*, Però triem, realment? Aquest és, sense dubte, un dels temes centrals de *La llum del dia*, una pregunta sense resposta sobre la nostra capacitat real de decisió i de previsió. L'atzar, o també el descobriment d'una part nostra que havia restat oculta fins el moment, que han hagut de passar potser molts anys perquè es fes visible, i que pot ser positiva –com George provant de refer la seua vida, descobrint que és un gran cuiner, reconstruint la relació amb la filla de trenta anys, esperant amb una paciència infinita l'eixida de Sarah– o negativa –com Sarah preparant una rebuda per al marit recuperat que, de sobte, esdevé un assassinat imprevisible fins i tot per a ella.

Per més que ho intentem, no tot es pot explicar; en els nostres actes sempre hi haurà una part

Pere Calonge • Ex-Libris

<http://www.perecalonge.com/exlibris/>

d'inexplicable. I tanmateix, encara hi ha esperança. Si més no, aquest és el regust que Swift sembla voler deixar en el lector. Com li ocorre a l'emperadriu Eugénie en el llibre sobre Napoleó III que tradueix Sarah a la presó, que, després de la mort del marit, va viure encara cinquanta anys, com una segona vida. Com li ocorre a George, que ha hagut d'esperar als cinquanta anys per descobrir el món al seu voltant, fins i tot a la seua filla. Com li ocorre a Sarah, que continua vivint i veient el món per mitjà dels ulls i dels actes de George, per mitjà dels textos que li escriu, i que sap que, finalment, podrà tornar a veure la llum del dia, una segona oportunitat per a tots dos de començar també una segona vida.